TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Khoa học công nghệ phải trở thành động lực trực tiếp thúc đẩy tăng trưởng nông nghiệp

14:19 02/11/2026

Nghiên cứu, ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số phải xuất phát từ yêu cầu tăng trưởng và thực tiễn sản xuất, kinh doanh; lấy năng suất, chất lượng, giá trị gia tăng và thu nhập của người dân làm thước đo. Đây là yêu cầu được Phó Thủ tướng Hồ Quốc Dũng nhấn mạnh tại Hội nghị "Phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số thúc đẩy tăng trưởng ngành nông nghiệp - khu vực phía nam", sáng 2/11, tại thành phố Cần Thơ.

Phó Thủ tướng Hồ Quốc Dũng dự Hội nghị "Khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số thúc đẩy tăng trưởng ngành nông nghiệp - Khu vực phía nam" - Ảnh: chinhphu.vn/Gia Huy

Hội nghị do Bộ Nông nghiệp và Môi trường phối hợp với Bộ Công an (Cơ quan Thường trực Ban Chỉ đạo 57 Trung ương) tổ chức.

Tham dự hội nghị có Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Môi trường Trịnh Việt Hùng; Thứ trưởng Bộ Công an Nguyễn Văn Long; Chủ tịch HĐND thành phố Cần Thơ Đồng Văn Thanh cùng đại diện lãnh đạo các bộ, ngành, địa phương, viện nghiên cứu, trường đại học, doanh nghiệp, hợp tác xã, hiệp hội ngành hàng và tổ chức quốc tế.

Những kết quả và điểm nghẽn trong ứng dụng khoa học, công nghệ

Phát biểu khai mạc hội nghị, Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Môi trường Trịnh Việt Hùng cho biết, tăng trưởng khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản trong 9 tháng năm 2026 đạt 4,02%; kim ngạch xuất khẩu nông, lâm, thủy sản 10 tháng đạt trên 63 tỷ USD. Nhiều tiến bộ về giống, công nghệ sinh học, cơ giới hóa, bảo quản, chế biến và truy xuất nguồn gốc đã được ứng dụng, góp phần nâng cao năng suất, chất lượng và hiệu quả sản xuất.

Khu vực phía nam giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong sản xuất, chế biến và xuất khẩu nông sản của cả nước, tập trung nhiều vùng sản xuất hàng hóa quy mô lớn, các ngành hàng xuất khẩu chủ lực cùng hệ thống viện nghiên cứu, trường đại học và doanh nghiệp có năng lực khoa học, công nghệ. Đây là những lợi thế để khu vực đi đầu trong đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số và phát triển nông nghiệp hiện đại, có giá trị gia tăng cao.

Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Môi trường Trịnh Việt Hùng phát biểu tại hội nghị - Ảnh: chinhphu.vn/Gia Huy

Tiếp nối hội nghị khu vực phía bắc ngày 27/10, hội nghị tại khu vực phía nam tập trung đánh giá thực trạng, nhận diện các điểm nghẽn trong nghiên cứu, ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số; xác định những bài toán ưu tiên, giải pháp cụ thể nhằm thúc đẩy tăng trưởng ngành nông nghiệp.

Báo cáo kết quả ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số giai đoạn 2021-2026, Thứ trưởng Bộ Nông nghiệp và Môi trường Nguyễn Hoàng Hiệp cho biết, các giống lúa do Việt Nam chọn tạo chiếm 5/10 giống có diện tích gieo trồng lớn nhất cả nước và 8/10 giống có diện tích lớn nhất tại Đồng bằng sông Cửu Long. Các giống lúa mới giúp năng suất tăng khoảng 10%, sản lượng tăng thêm ước tính 2,4 triệu tấn mỗi năm, tạo giá trị kinh tế gia tăng khoảng 12.000 tỷ đồng/năm.

Tuy nhiên, cơ chế tổ chức và triển khai nhiệm vụ khoa học, công nghệ chưa gắn chặt với nhu cầu tăng trưởng của ngành và yêu cầu thị trường. Nguồn lực đầu tư còn phân tán; cơ chế huy động vốn xã hội hóa, hợp tác công - tư (PPP) chưa phát huy đầy đủ hiệu quả. Chuyển đổi số và quản trị cơ sở dữ liệu ngành chưa đồng bộ, chưa đáp ứng tốt yêu cầu điều hành sản xuất theo thời gian thực.

Ngành nông nghiệp xác định chuyển từ nghiên cứu theo từng đề tài riêng lẻ sang giải quyết các bài toán cụ thể của ngành hàng, chuỗi giá trị và địa phương; tập trung vào những vấn đề công nghệ lớn gắn với lợi thế sinh thái từng vùng, đồng thời đẩy mạnh nghiên cứu, làm chủ công nghệ chiến lược.

Đưa công nghệ vào sản xuất, nâng cao giá trị nông sản

Tại hội nghị, các địa phương, doanh nghiệp tập trung phản ánh những vướng mắc về thể chế, chính sách, nguồn lực, khả năng ứng dụng khoa học, công nghệ vào sản xuất và liên kết tiêu thụ nông sản.

Phó Chủ tịch UBND thành phố Cần Thơ Trần Chí Hùng cho biết, thành phố tăng cường phối hợp với các viện nghiên cứu, trường đại học, doanh nghiệp và hợp tác xã trong nghiên cứu, chuyển giao công nghệ; ứng dụng các công cụ quản lý canh tác, cảm biến IoT, kỹ thuật tưới ngập khô xen kẽ, nhật ký canh tác điện tử và bản đồ số phục vụ giám sát phát thải.

Phó Chủ tịch UBND thành phố Cần Thơ Trần Sỹ Hùng phát biểu tại hội nghị - Ảnh: chinhphu.vn/Gia Huy

Các mô hình bước đầu giúp giảm trên 30% lượng phân đạm, giảm lượng giống gieo sạ xuống khoảng 60 kg/ha, giảm từ 2-3 lần phun thuốc bảo vệ thực vật, tăng năng suất từ 0,3-0,7 tấn/ha và tăng lợi nhuận tối thiểu 20% so với phương thức canh tác truyền thống.

Tuy nhiên, sản xuất nông nghiệp tại Cần Thơ vẫn đối mặt với tình trạng chi phí đầu vào cao, quy mô sản xuất nhỏ lẻ, cơ giới hóa chưa đồng bộ; khả năng tiếp cận công nghệ của một bộ phận nông dân, hợp tác xã còn hạn chế. Thành phố xác định tiếp tục tăng cường liên kết giữa nông dân, hợp tác xã và doanh nghiệp trong sản xuất, chế biến, tiêu thụ, đưa kết quả ứng dụng công nghệ thành giá trị gia tăng thực tế.

Chủ tịch Tập đoàn Lộc Trời Huỳnh Văn Thòn cho biết, ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số trong sản xuất lúa gạo theo chuỗi giá trị bền vững có thể giúp giảm 10-15% chi phí đầu vào cho nông dân, đồng thời nâng cao giá trị sản phẩm nhờ truy xuất nguồn gốc và đáp ứng tiêu chuẩn của các thị trường cao cấp như EU, Mỹ.

Theo ông Huỳnh Văn Thòn, một trong những điểm nghẽn hiện nay là khả năng đưa sản phẩm nông nghiệp chất lượng cao đến người tiêu dùng, bảo đảm giá trị gia tăng từ ứng dụng công nghệ được thị trường ghi nhận tương xứng.

Tập đoàn Lộc Trời đề xuất tạo "luồng xanh" hoặc khu vực riêng trong hệ thống siêu thị, sàn thương mại điện tử dành cho các sản phẩm gạo chất lượng cao, có hồ sơ số và khả năng truy xuất nguồn gốc minh bạch. Qua đó, khuyến khích nông dân liên kết với doanh nghiệp, tuân thủ quy trình sản xuất, ứng dụng công nghệ và chuyển đổi số trong canh tác lúa chất lượng cao, phát thải thấp.

Ông Huỳnh Văn Thòn cho biết, nếu tháo gỡ được điểm nghẽn về thị trường phân phối, Tập đoàn Lộc Trời sẵn sàng đăng ký triển khai 100.000 ha trong Đề án 1 triệu ha lúa chất lượng cao, phát thải thấp, bắt đầu từ vụ đông xuân 2026-2027.

Lấy năng suất, chất lượng và thu nhập làm thước đo

Kết luận hội nghị, Phó Thủ tướng Hồ Quốc Dũng đánh giá, khu vực phía nam có nhiều lợi thế về điều kiện tự nhiên, khí hậu, đất đai, mặt nước, hệ sinh thái và nguồn lực sản xuất; giữ vai trò chiến lược đối với các ngành hàng nông sản chủ lực của cả nước. Đây cũng là nơi tập trung hệ thống doanh nghiệp chế biến, thương mại, logistics tương đối phát triển, tạo điều kiện thúc đẩy ứng dụng khoa học, công nghệ trong nông nghiệp.

Phó Thủ tướng yêu cầu tiếp tục nhận diện và tháo gỡ những điểm nghẽn về thể chế, cơ chế tài chính, chuyển giao và thương mại hóa kết quả nghiên cứu - Ảnh: chinhphu.vn/Gia Huy

Theo Phó Thủ tướng, việc ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số trong các khâu của chuỗi giá trị nông nghiệp đã đạt một số kết quả bước đầu. Tuy nhiên, để phát huy tốt hơn tiềm năng, lợi thế, ngành nông

nghiệp cần chuyển mạnh mô hình tăng trưởng, lấy khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo làm động lực quan trọng.

Phó Thủ tướng chỉ rõ, tăng trưởng theo chiều rộng đã gần tới hạn, quỹ đất khó mở rộng, trong khi năng suất, chất lượng và giá trị gia tăng giữa các vùng còn chênh lệch. Quy mô sản xuất nhỏ, phân tán; liên kết giữa nông dân, hợp tác xã, doanh nghiệp, cơ sở chế biến và logistics chưa bền vững, làm tăng chi phí, gây khó khăn cho việc chuẩn hóa dữ liệu.

Năng lực tự chủ về giống, vật tư, công nghệ và thiết bị còn hạn chế; năng lực nghiên cứu nền tảng, hệ thống phòng thí nghiệm đạt chuẩn quốc tế và cơ sở nuôi cấy mô quy mô lớn chưa đáp ứng yêu cầu. Hạ tầng sau thu hoạch, kho lạnh, logistics và chế biến sâu chưa tương xứng với tiềm năng; tỷ lệ phụ phẩm được khai thác thành sản phẩm có giá trị cao còn thấp.

Phó Thủ tướng yêu cầu tiếp tục nhận diện và tháo gỡ những điểm nghẽn về thể chế, cơ chế tài chính, chuyển giao và thương mại hóa kết quả nghiên cứu; tập trung vào các vấn đề cốt lõi về giống, thức ăn chăn nuôi, bảo vệ thực vật và những lĩnh vực trực tiếp phục vụ sản xuất.

Nghiên cứu, ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số phải trở thành động lực trực tiếp của tăng trưởng nông nghiệp; kết quả nghiên cứu phải có khả năng ứng dụng và được thương mại hóa.

"Tiêu chí lớn nhất là năng suất và chất lượng nông sản được nâng cao, chi phí sản xuất giảm, giá trị gia tăng cao hơn, phát thải được kiểm soát và thu nhập của người dân ngày càng tăng", Phó Thủ tướng nhấn mạnh.

Xác định bài toán lớn, ưu tiên khả năng ứng dụng và thương mại hóa

Phó Thủ tướng Hồ Quốc Dũng yêu cầu đổi mới cách tiếp cận trong nghiên cứu khoa học, lấy yêu cầu tăng trưởng và thực tiễn sản xuất, kinh doanh làm điểm xuất phát; lấy doanh nghiệp, hợp tác xã và người sản xuất làm trung tâm ứng dụng; lấy nhà khoa học và cơ sở nghiên cứu làm lực lượng tạo ra tri thức, công nghệ; lấy hiệu quả kinh tế - xã hội, năng suất, chất lượng và giá trị gia tăng làm thước đo.

Mọi nhiệm vụ phải hướng tới kết quả cụ thể, có địa chỉ ứng dụng, có khả năng nhân rộng và đóng góp thực chất vào phát triển ngành nông nghiệp.

Phó Thủ tướng giao Bộ Nông nghiệp và Môi trường chủ trì, phối hợp với Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Công an, các bộ, ngành, địa phương khẩn trương rà soát, đánh giá hiện trạng nghiên cứu, ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng

tạo và chuyển đổi số trong lĩnh vực nông nghiệp, môi trường; xác định danh mục những bài toán lớn, cấp thiết, tác động trực tiếp đến tăng trưởng và năng lực cạnh tranh của ngành. Các nhiệm vụ này phải gắn với định hướng phát triển công nghệ chiến lược quốc gia.

Trong đó, ưu tiên các nhóm nhiệm vụ về giống cây trồng, vật nuôi; phân bón, thức ăn chăn nuôi, thuốc bảo vệ thực vật gắn với phòng, chống dịch bệnh cho cây trồng, vật nuôi; công nghệ và máy móc phục vụ sản xuất nông, lâm, ngư nghiệp; hoàn thiện, chuẩn hóa hệ thống truy xuất nguồn gốc nông sản.

Đối với từng ngành hàng chủ lực của khu vực phía nam, cần lựa chọn một số chuỗi sản phẩm có tiềm năng cạnh tranh quốc tế để triển khai mô hình điểm. Mỗi mô hình phải xác định cụ thể công nghệ cần làm chủ, tỷ lệ nguyên liệu trong nước, mức độ chế biến sâu, tiêu chuẩn chất lượng, yêu cầu truy xuất nguồn gốc, thị trường tiêu thụ và hiệu quả kinh tế dự kiến.

Trên cơ sở đánh giá kết quả thực tế, tổ chức nhân rộng những mô hình hiệu quả, tránh đầu tư dàn trải và nghiên cứu không gắn với nhu cầu thị trường.

Đổi mới liên kết, kết nối dữ liệu phục vụ sản xuất

Phó Thủ tướng yêu cầu Bộ Nông nghiệp và Môi trường phát huy vai trò cơ quan đầu mối điều phối, kết nối nhu cầu phát triển của ngành hàng, địa phương và doanh nghiệp; đổi mới thực chất cơ chế liên kết giữa Nhà nước, nhà khoa học, doanh nghiệp, hợp tác xã và người sản xuất nông nghiệp theo chuỗi giá trị.

Các chương trình liên kết ưu tiên tập trung vào 5 nhóm: Giống, canh tác thông minh và chế biến sâu cây trồng chủ lực; chăn nuôi an toàn sinh học và kinh tế tuần hoàn; nuôi trồng thủy sản công nghệ cao, nuôi biển bền vững; phát triển rừng gỗ lớn, dược liệu và chế biến lâm sản; hoàn thiện dữ liệu về tài nguyên, thủy lợi, khí hậu và cảnh báo rủi ro thiên tai phục vụ sản xuất.

Cùng với đổi mới cơ chế liên kết, Phó Thủ tướng yêu cầu đẩy nhanh việc xây dựng, chuẩn hóa, kết nối và chia sẻ dữ liệu ngành, ưu tiên dữ liệu về đất đai, vùng trồng, cơ sở sản xuất, giống, vật tư nông nghiệp, chăn nuôi, thú y, thủy sản, lâm nghiệp, tài nguyên nước, khí hậu và môi trường.

Phó Thủ tướng tham quan các gian hàng nông sản tại hội nghị - Ảnh: chinhphu.vn/Gia Huy

Đối với truy xuất nguồn gốc nông sản, phải chuyển từ cách làm phân tán, chủ yếu phục vụ yêu cầu quản lý riêng lẻ sang xây dựng hệ thống có khả năng kết nối, chia sẻ và kiểm chứng dữ liệu trên toàn chuỗi cung ứng. Phó Thủ tướng cũng yêu cầu khẩn trương đề xuất xây dựng và đưa vào hoạt động Sàn giao dịch nông sản quốc gia.

Bộ Công an phối hợp, hỗ trợ Bộ Nông nghiệp và Môi trường trong xây dựng, chuẩn hóa, kết nối và chia sẻ dữ liệu ngành; kết nối dữ liệu định danh chủ thể, vùng nguyên liệu, cơ sở sản xuất, mã số vùng trồng, cơ sở đóng gói, kiểm dịch, kiểm nghiệm, chứng nhận chất lượng và dữ liệu lưu thông hàng hóa theo quy định.

Bộ Khoa học và Công nghệ chủ trì tổng hợp, kiến nghị hoặc xử lý theo thẩm quyền các điểm nghẽn về đầu tư, tài chính, định giá và khai thác tài sản trí tuệ, chuyển giao, thương mại hóa kết quả nghiên cứu; cơ chế chấp nhận rủi ro có kiểm soát trong hoạt động nghiên cứu và đổi mới sáng tạo.

Địa phương lựa chọn 3-5 bài toán ưu tiên trước ngày 20/11

Đối với UBND các tỉnh, thành phố khu vực phía nam, Phó Thủ tướng yêu cầu phối hợp với Bộ Nông nghiệp và Môi trường rà soát, đánh giá hiện trạng nghiên cứu, ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số trong

lĩnh vực nông nghiệp, môi trường trên địa bàn; xác định những bài toán lớn, cấp thiết, có tác động trực tiếp đến tăng trưởng và năng lực cạnh tranh của ngành.

Trước ngày 20/11/2026, mỗi địa phương lựa chọn từ 3-5 bài toán ưu tiên, trong đó thể hiện rõ mô hình liên kết từ sản xuất, chế biến đến tiêu thụ sản phẩm và xây dựng thương hiệu.

Các địa phương phối hợp với Bộ Công an, Bộ Nông nghiệp và Môi trường hoàn thiện, kết nối dữ liệu về chủ thể sản xuất, vùng nguyên liệu, cơ sở sản xuất, mã số vùng trồng, cơ sở đóng gói, kiểm dịch, kiểm nghiệm, chứng nhận chất lượng và lưu thông hàng hóa theo quy định.

Đối với các viện nghiên cứu, trường đại học, trước ngày 15/12/2026 phải đăng ký, đề xuất với Bộ Nông nghiệp và Môi trường các giải pháp công nghệ nhằm giải quyết những bài toán thực tiễn. Các doanh nghiệp, hợp tác xã chủ động đăng ký nhu cầu công nghệ, năng lực đầu tư, tiếp nhận và tiêu thụ sản phẩm.

Phó Thủ tướng Hồ Quốc Dũng nhấn mạnh, hội nghị mới là bước khởi đầu cho quá trình hành động quyết liệt, thực chất hơn trong phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số của ngành nông nghiệp. Các bộ, ngành, địa phương và cơ quan, đơn vị liên quan cần khẩn trương cụ thể hóa kết luận hội nghị thành kế hoạch triển khai với mục tiêu rõ ràng, nhiệm vụ cụ thể, tiến độ phù hợp, nguồn lực xác định và sản phẩm đầu ra có thể đánh giá được.

Theo chinhphu.vn